

खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेड
स्तर:अधिकृत, सेवा/समूह:-प्रशासन/लेखा तह:-६ , पद:-लेखा अधिकृत
खुला/आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

पाठ्यक्रम योजनालाई निम्नानुसारका दुई चरणमा विभाजन गरिएको छः

प्रथम चरण:-	लिखित परीक्षा	पूर्णाङ्क:-२००
द्वितीय चरण:-	क) सीप परीक्षण	पूर्णाङ्क:-१०
	ख) अन्तर्वार्ता	पूर्णाङ्क:-३०

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

१. प्रथम चरण: लिखित परीक्षा

पूर्णाङ्क:-२००

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न संख्या X अङ्क	समय
प्रथम	शासन एवं आर्थिक व्यवस्था	१००	४०	विषयगत	४ प्रश्न X ५ अङ्क= ५०	३ घण्टा
					८ प्रश्न X १० अङ्क= ८०	
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी	१००	४०	विषयगत	४ प्रश्न X ५ अङ्क= २०	३ घण्टा
					८ प्रश्न X १० अङ्क= ८०	

२.द्वितीय चरण:

पूर्णाङ्क:-४०

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	समय
क) कम्प्युटर सीप परीक्षण	१०	प्रयोगात्मक	२० मिनेट
ख) अन्तर्वार्ता	३०	मौखिक	

द्रष्टव्य:-

- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुबै हुन सक्नेछ ।
- प्रथम र द्वितीय पत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ ।
- लिखित परीक्षामा सोधिने प्रश्नसंख्या र अङ्कभार यथासम्भव सम्बन्धित पत्र/विषयमा तोकिए अनुसार हुनेछ ।
- विषयगत प्रश्नहरूको हकमा एउटै प्रश्नका दुई वा दुई भन्दा बढी भाग (Two or more parts of a single question) वा एउटा प्रश्न अन्तर्गत दुई वा बढी टिप्पणी (Short notes) सोध्न सकिने छ ।
- विषयगत प्रश्नमा प्रत्येक पत्र/विषयका प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन् । परीक्षार्थीले प्रत्येक खण्डका प्रश्नहरूको उत्तर सोही खण्डका उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ ।
- यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम, विनियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मितिभन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन नभएका वा संशोधन भई हटाइएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनुपर्दछ ।
- प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ ।
- यस भन्दा अगाडि लागु भएका माथि उल्लेखित सेवा, समूहको पाठ्यक्रम खारेज गरिएको छ ।
- पाठ्यक्रम स्वीकृत मिति: २०८२/०३/२५

खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेड
स्तर:अधिकृत, सेवा/समूह:-प्रशासन/लेखा तह:-६ , पद:-लेखा अधिकृत
खुला/आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथम पत्र :- शासन एवं आर्थिक व्यवस्था

खण्ड (क) -६० अङ्क (२ प्रश्न x ५अङ्क, ५ प्रश्न x१० अङ्क)

१. शासन व्यवस्थाका विविध पक्षहरू

- १.१ नेपालको संवैधानिक विकासक्रम र नेपालको संविधान
- १.२ कार्यपालिका, व्यवस्थापिका र न्यायपालिका बीच अन्तरसम्बन्ध, नियन्त्रण र सन्तुलन
- १.३ संवैधानिक अंगहरूको काम, कर्तव्य तथा अधिकार
- १.४ मानव अधिकार र मौलिक हक तथा कर्तव्य
- १.५ कानूनको शासन, लोकतान्त्रिक मूल्य र मान्यता, समावेशीकरण, समानुपातिक प्रतिनिधित्व तथा सकारात्मक विभेद, सामाजिक न्याय र सामाजिक सुरक्षा
- १.६ सूचनाको हक , पारदर्शिता र जवाफदेहिता ,राजनीतिक तटस्थता, प्रतिबद्धता
- १.७ सार्वजनिक नीति निर्माण प्रक्रिया, कार्यान्वयन, अनुगमन, मूल्याङ्कन
- १.८ सार्वजनिक सेवाको अवधारणा, विशेषता, भूमिका र सार्वजनिक सेवा प्रवाह
- १.९ नैतिकता, सदाचार र अनुशासन
- १.१० विद्युतीय शासन (E-Governance)
- १.११ विकास योजना र चालु आवधिक योजना
- १.१२ संघ, प्रदेश र स्थानीय तहबीचको अन्तरसम्बन्ध
- १.१३ योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र अनुगमन तथा मूल्यांकन
- १.१४ परियोजना विश्लेषण (Project Appraisal) तथा परियोजना व्यवस्थापन
- १.१५ सुशासन र सामाजिक उत्तरदायित्व

खण्ड (ख) ४० अङ्क (२ प्रश्न x ५अङ्क, ३ प्रश्न x१० अङ्क)

२. आर्थिक अवस्था र अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध

- २.१ सरकारी लेखा र लेखापरीक्षण
- २.२ आर्थिक बृद्धि तथा आर्थिक विकास
- २.३ आर्थिक विकासका पक्षहरू :कृषि, पर्यटन, पूर्वाधार, पर्यावरण संरक्षण, वैदेशिक रोजगारी, विप्रेषण, तथा मानव संसाधन
- २.४ विकासमा सार्वजनिक क्षेत्र, निजी क्षेत्र र सहकारी क्षेत्रको भूमिका
- २.५ गरिबी निवारण र रोजगारी सृजना
- २.६ दिगो विकास एवं वातावरणीय सवाल
- २.७ विकासमा नागरिकको संलग्नता र साझेदारी विकास
- २.८ विश्व बैंक, अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोष, अन्तर्राष्ट्रिय वित्त संस्था, एशियाली विकास बैंक, द्विपक्षीय सहयोग संस्थाहरू सम्बन्धी जानकारी
- २.९ संयुक्त राष्ट्रसंघ र यसका एजेन्सीहरू (UNO and its Agencies), FAO, IFAD, WFP
- २.१० विश्व व्यापार संगठन (WTO) र अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार प्रणाली

खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेड
स्तर:अधिकृत, सेवा/समूह:-प्रशासन/लेखा तह:-६ , पद:-लेखा अधिकृत
खुला/आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- २.११ युरोपेली संघ (EU), दक्षिण पूर्वी एशियाली राष्ट्रहरूको संगठन (ASEAN), दक्षिण एशियाली क्षेत्रीय सहयोग संगठन (SAARC), क्षेत्रीय व्यापार प्रणाली SAFTA, BIMSTEC
- २.१२ वैदेशिक सहायता र अन्तराष्ट्रिय सहयोग
- २.१३ प्रत्यक्ष वैदेशिक लगानी (FDI)

खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेड
स्तर:अधिकृत, सेवा/समूह:-प्रशासन/लेखा तह:-६ , पद:-लेखा अधिकृत
खुला/आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम
द्वितीय पत्र :- सेवा सम्बन्धी
खण्ड (क) - ६० अङ्क (२ प्रश्न x ५अङ्क, ५ प्रश्न x १० अङ्क)

१. लेखा र लेखा प्रणालीको परिचय

- १.१ लेखाको अवधारणा, आधारभूत तत्व, उद्देश्य र महत्व
- १.२ लेखा प्रणालीको परिचय र प्रकार
- १.३ दोहोरो लेखा प्रणालीको सिद्धान्तहरू र सो सम्बन्धी खाता
- १.४ लेखाप्रणालीका क्षेत्रहरू: वित्तीय लेखाङ्कन, व्यवस्थापन लेखाङ्कन, लागत लेखाङ्कन, आम्दानी लेखाङ्कन र जिम्मेवारी लेखाङ्कन
- १.५ खाताका प्रकार र डेबिट र क्रेडीटका नियम
- १.६ लेखाङ्कन प्रणालीका आधारहरू: नगद (Cash), प्रोदभावी (Accrual), Modified Cash र Modified Accrual
- १.७ व्यवसायिक लेखा प्रणाली र यसको महत्व
- १.८ वित्तीय, लागत तथा व्यवस्थापकीय लेखा प्रणालीको आवश्यकता र महत्व

२. लेखा अभिलेख

- २.१ लेखाङ्कन समीकरण (Accounting Equation) तथा लेखाहरूको वर्गीकरण
- २.२ खाता सूची (Charts of Accounts)
- २.३ गोश्वरा भौचर, नगदी पुस्तिका, बैंक नगदी किताब र बजेट हिसाव
- २.४ सन्तुलन परीक्षण (Trial Balance) को अर्थ, विशेषता र सन्तुलन परीक्षण तयार पार्ने विधि
- २.५ लेखा अभिलेखमा देखिने त्रुटीहरू तथा सुधार गर्ने तरीका
- २.६ बैंक हिसाव मिलान विवरण (Bank Reconciliation Statement) अर्थ, उद्देश्य र महत्व
- २.७ लेखाङ्कन नीतिहरू: हास कट्टी, बक्यौता व्यवस्थापन, खरिद व्यवस्थापन, जिन्सी खर्च र मूल्याङ्कन, चालु पूँजी व्यवस्थापन
- २.८ लेखामानको अर्थ आवश्यकता महत्व र उपादेयता
- २.९ नेपाल लेखामान (Nepal Accounting Standard-NAS)
- २.१० नेपाल सार्वजनिक क्षेत्र लेखामान (Nepal Public Sector Accounting Standards-NPSAS), नेपाल वित्तीय प्रतिवेदन मान (Nepal Financial Reporting Standards-NFRS)
- २.११ सार्वजनिक सम्पत्ति, जिन्सी तथा धरौटी लेखा
- २.१२ महालेखा परीक्षकको कार्यालयबाट स्वीकृत मलेप फारामहरू

३. आर्थिक विवरण र वित्तीय विश्लेषण

- ३.१ नेपाल सरकारको लेखा प्रणाली बमोजिमका वित्तीय विवरणहरू
- ३.२ लेखाङ्कन अभिलेख प्रवाह (Accounting Flow Chart)
- ३.३ कारोवार विश्लेषण, प्रारम्भिक लेखाङ्कन र खातामा प्रविष्टि
- ३.४ आधारभूत वित्तीय विवरणहरूको तयारी (Preparation of basic financial statements)

खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेड
स्तर:अधिकृत, सेवा/समूह:-प्रशासन/लेखा तह:-६ , पद:-लेखा अधिकृत
खुला/आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- ३.५ आर्थिक विवरण
 - ३.५.१ आय तथा व्यय विवरण (Income & Expenditure Statement)
 - ३.५.२ वासलात (Balance Sheet)
 - ३.५.३ नगद प्रवाह विवरण (Cash Flow Statement)
 - ३.५.४ फण्ड प्रवाह विवरण (Fund Flow Statement)
- ३.६ वित्तीय/आर्थिक विश्लेषण
 - ३.६.१ Liquidity Ratios, Profitability ratios, Activity Ratios, Leverage Ratios, Productivity Ratios
- ३.७ कोष लेखाङ्कन र आयोजना लेखाङ्कन
- ३.८ रकमान्तर तथा सोधभर्ना लेखाङ्कन

४. लेखा परीक्षण तथा नियन्त्रण

- ४.१ लेखापरीक्षणको परिचय, उद्देश्य, आधारभूत सिद्धान्त र महत्व
- ४.२ आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली र यसका तरिका
- ४.३ आन्तरिक लेखा परीक्षण र अन्तिम लेखा परीक्षण
- ४.४ कार्यमूलक लेखा परीक्षण
- ४.५ व्यवस्थापन लेखा परीक्षण
- ४.६ बेरुजु र बेरुजु फछ्यौट सम्बन्धी व्यवस्था
- ४.७ नेपाल लेखापरीक्षण व्यवस्थापन प्रणाली (NAMS)
- ४.८ सरकारी तथा संगठित क्षेत्र लेखापरीक्षणमान
- ४.९ सरकारी स्वामित्वका संगठित संस्थाको लेखापरीक्षण व्यवस्था
- ४.१० आर्थिक अनुशासन र वित्तीय व्यवस्थापन

५. आर्थिक प्रशासन

- ५.१ आर्थिक प्रशासनको अर्थ, क्षेत्र, प्रमुख कार्य र महत्व
- ५.२ बजेटको अर्थ, सिद्धान्त, प्रकार र महत्व
- ५.३ बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियन्त्रण
- ५.४ वित्तीय योजना (Financial Planning)
- ५.५ चालू बजेट र पुँजिगत बजेट
- ५.६ परियोजना चक्र (Project Cycle)
- ५.७ एकल खाता कोष (Treasury Single Account) :परिचय, उद्देश्य, विशेषता तथा महत्व
- ५.८ करको अर्थ, उद्देश्य, प्रकार तथा महत्व
- ५.९ सार्वजनिक खर्च, सार्वजनिक आय र सार्वजनिक ऋण

खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेड
स्तर:अधिकृत, सेवा/समूह:-प्रशासन/लेखा तह:-६ , पद:-लेखा अधिकृत
खुला/आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम
खण्ड (ख) -४० अङ्क (२ प्रश्न x ५अङ्क, ३ प्रश्न x १० अङ्क)

६. सार्वजनिक संस्थान र कम्पनी सम्बन्धी जानकारी

- ६.१ नेपालमा सार्वजनिक संस्थान/कम्पनीहरूको आवश्यकता, उपलब्धी, सम्भावना, चुनौती तथा व्यवस्थापनका सवाल
- ६.२ व्यावसायिक शासकीय पद्धति
- ६.३ खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनीको इतिहास, लक्ष्य, उद्देश्य, रणनीति, संगठनात्मक संरचना, स्रोत व्यवस्थापन, उपादेयता तथा वर्तमान अवस्था, संस्थागत सुधारका प्रयास, संभावना र चुनौती
- ६.४ सार्वजनिक संस्थान/कम्पनीहरूको स्वायत्तता र व्यावसायिकता
- ६.५ साविकमा नेपाल खाद्य संस्थान र नेशनल ट्रेडिङ लिमिटेडले गर्दै आएका कामको सामान्य जानकारी
- ६.६ कम्पनीको व्यापार विविधीकरण, प्रतिस्पर्धात्मक क्षमता ,आन्तरिक तथा बाह्य व्यापारका संभावना र चुनौती
- ६.७ खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनीको व्यावसायिक योजनाको आवश्यकता र प्रारूप
- ६.८ नेपालमा वस्तु तथा सेवाका गुणस्तर सम्बन्धी मापदण्ड, संस्थागत व्यवस्था, गुणस्तर नियन्त्रण र प्रयोगशाला
- ६.९ कम्पनीले सञ्चालन गर्ने खरिद विक्री, भण्डारण, कुटानी पिसानी, ब्राण्डिङ, प्याकेजिङ, ढुवानी सम्बन्धी विषयहरू
- ६.१० कम्पनीले प्रयोगमा ल्याएको बजारीकरण रणनीति एवं अनलाइन विजिनेस पोर्टल सम्बन्धी जानकारी
- ६.११ चालु आवधिक योजना र चालु आ.व.को नीति तथा कार्यक्रम तथा बजेटमा खाद्य व्यवस्थासँग अन्तरसम्बन्धित विषयहरू
- ६.१२ कम्पनीको चालु आ.व. को नीति तथा बजेट सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- ६.१३ कम्पनीको अचल सम्पत्ति व्यवस्थापनका उपयुक्त रणनीतिहरू
- ६.१४ कम्पनी र प्रदेश एवं स्थानीय तहबीच सहकार्यको संभावित क्षेत्रहरू र सहकार्यको मोडल
- ६.१५ खाद्यान्न लगायत अन्य वस्तु तथा सेवा व्यापार, खरिद प्रक्रिया, निकासी पैठारी, लेखाङ्कन र भुक्तानी विधि तथा प्रक्रिया एवं ओभर ड्राफ्ट तथा अन्य कर्जा सम्बन्धी जानकारी
- ६.१६ खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनीका सरोकारवाला, साझेदार तथा सहयोगी निकाय
- ६.१७ नेपालमा खाद्यान्न उत्पादनको वर्तमान अवस्था, माग आपूर्ति तथा बजारीकरणको व्यवस्था
- ६.१८ खाद्य सुरक्षा तथा खाद्य सम्प्रभूता र पौष्टिकता सम्बन्धी अवधारणा, अवस्था तथा कम्पनीको भूमिका

७. सेवासँग सम्बद्ध कानुनी व्यवस्थाहरू

- ७.१ नेपाल सरकारको कृषि, उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति सम्बन्धी नीति सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- ७.२ खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेडको प्रवन्धपत्र र नियमावली
- ७.३ संस्थान ऐन, २०२१
- ७.४ कम्पनी ऐन, २०६३

खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेड
स्तर:अधिकृत, सेवा/समूह:-प्रशासन/लेखा तह:-६ , पद:-लेखा अधिकृत
खुला/आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- ७.५ खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी कर्मचारी सेवा, शर्त र सुविधा सम्बन्धी विनियमावली, २०७९
 ७.६ खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेड खरिद तथा आर्थिक प्रशासन विनियमावली, २०७९
 ७.७ खाद्य स्वच्छता तथा गुणस्तर ऐन, २०८१
 ७.८ सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ तथा सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४
 ७.९ आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ र नियमावली, २०७७ (बजेट निकास र सरकारी रकम खर्च गर्ने तरिका, लिलाम बिक्री सम्बन्धी व्यवस्था)
 ७.१० आयकर ऐन, २०५८ (परिच्छेद १, ७, ८, १२)
 ७.११ अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४
 ७.१२ सुशासन (व्यवस्थापन तथा संचालन) ऐन, २०६४ र नियमावली, २०६५
 ७.१३ उपभोक्ता हित संरक्षण ऐन, २०७५ र उपभोक्ता संरक्षण नियमावली, २०७६
 ७.१४ खाद्य अधिकार तथा खाद्य सम्प्रभुता सम्बन्धी ऐन, २०७५ नियमावली, २०८०
 ७.१५ मुलुकी देवानी (संहिता) ऐन, २०७४ करार सम्बन्धी व्यवस्था

कम्प्युटर सीप परीक्षण प्रयोगात्मक परीक्षा योजना
(Computer Skill Test Practical Examination Scheme)

विषय	पूर्णाङ्क	विषयवस्तु शिर्षक	अङ्क	समय
कम्प्युटर सीप परीक्षण (Computer Skill Test)	१०	Devanagari Typing	२.५ अङ्क	५ मिनेट
		English Typing	२.५ अङ्क	५ मिनेट
		Word processing	२ अङ्क	१० मिनेट
		Presentation System	१ अङ्क	
		Electronic Spreadsheet	१ अङ्क	
		Windows basic, Email and Internet	१ अङ्क	

Contents

1. Windows basic, Email and Internet

- Introduction to Graphical User Interface
- Use & Update of Antivirus
- Concept of virus, worm, spam etc.
- Starting and shutting down Windows
- Basic Windows elements - Desktop, Taskbar, My Computer, Recycle Bin, etc.
- Concept of file, folder, menu, toolbar
- Searching files and folders
- Internet browsing & searching the content in the web
- Creating Email ID, Using email and mail client tools
- Basic Network troubleshooting (checking network & internet connectivity)

खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेड
स्तर:अधिकृत, सेवा/समूह:-प्रशासन/लेखा तह:-६ , पद:-लेखा अधिकृत
खुला/आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

2. Word processing

- Creating, saving and opening documents
- Typing in Devanagari and English
- Copying, Moving, Deleting and Formatting Text
- Paragraph formatting (alignment, indentation, spacing etc.)
- Creating lists with Bullets and Numbering
- Creating and Manipulating Tables
- Borders and Shading
- Creating Newspaper Style Documents Using Column
- Security Techniques of Document
- Inserting header, footer, page number, Graphics, Pictures, Symbols
- Page setting, previewing and printing of documents
- Mail merge

3. Presentation System

- Introduction to presentation application
- Creating, Opening & Saving Slides
- Formatting Slides, Slide design, Inserting header & footer
- Slide Show
- Animation
- Inserting Built-in picture, Picture, Table, Chart, Graphs, and Organization Chart etc.

4. Electronic Spreadsheet

- Organization of Electronic Spreadsheet applications (Cells, Rows, Columns, Worksheet, Workbook and Workspace)
- Creating, Opening and Saving Work Book
- Editing, Copying, Moving, Deleting Cell Contents
- Formatting Cells (Font, Border, Pattern, Alignment, Number , Protection, Margins and text wrap)
- Formatting Rows, Column and Sheets
- Using Formula with Relative and Absolute Cell Reference
- Using Basic Functions (IF, SUM, MAX, MIN, AVERAGE etc)
- Sorting and Filtering Data
- Inserting Header and Footer
- Page Setting, Previewing and Printing